

A magyar gazdasági élet szereplőinek várakozásai

2016. május

© Századvég Gazdaságkutató Zrt.

A tanulmány az Országgyűlés Hivatala Költségvetési Tanács szervezete megbízásából, kizárólag a Költségvetési Tanács és a Költségvetési Bizottság részére és felhasználására készült.

Főbb megállapítások

Az üzleti szféra összesített várakozásainak indikátora kis mértékben gyengült, amelyhez hozzájárulhatott a gazdaság vártnál gyengébb első negyedéves teljesítménye is. Az ipar indikátora kis mértékben erősödött. Az építőipar indikátora több mint két éves mélypontra süllyedt, míg a kiskereskedelem mutatója jelentősen javult. Jelentősen csökkent a szolgáltató szektor bizalmi indexe is, ám ez vélhetően inkább a korábbi pozitív értékek korrekciója lehet. Emelkedést mutat a háztartások bizalmi indexe, amelyhez jelentősen hozzájárulhatott a bérek emelkedése és a munkanélküliség csökkenése.

Az üzleti szféra várakozásainak alakulása

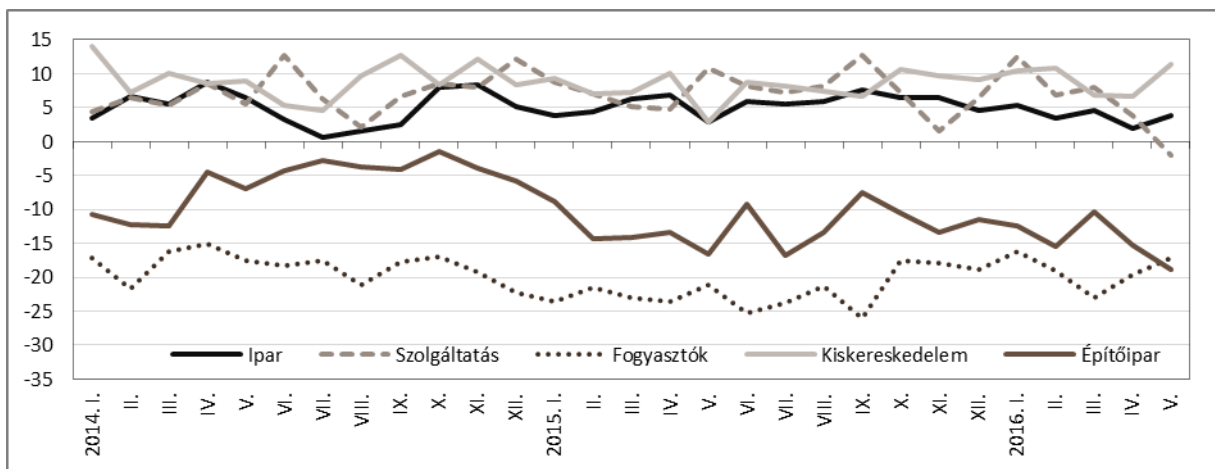
Az **ipari** vállalatok bizalmi indexe 2016 májusában a havi összevetés alapján 2,0 bázisponttal növekedett, így 3,9 bázisponton zárt. Éves összevetésben 1,1 bázispontos emelkedést mutatnak az adatok. Az ipari bizalmi mutató részindexei közül májusban összesen négy esetben javulás, míg háromnál gyengülés figyelhető meg. Az exportmegrendelések megítélési szintje nagyobb mértékben, míg a teljes állományra vonatkozó indikátor szintje kisebb mértékben javult. A következő időszakra vonatkozóan jelentősen javultak a termelési várakozások. Továbbá az ipari szereplők az értékesítési árak kismértékű növekedésére számítanak a következő negyedévben, ezzel szemben az előző hónapokban még csökkenést vártak. Mindezek mellett az előző negyedév termelését érintően a teljesítmény megítélése – a statisztikai adatokkal összhangban – kis mértékben tovább romlott, és csökkent a következő negyedév foglalkoztatás-bővülését várók aránya is.

Májusban több mint két éves mélypontra, $-18,8$ pontra süllyedt az **építőipar** bizalmi indexe. A szektor vállalatainak nettó értelemben vett 30,5 százaléka negatívan ítéli meg szerződésállományának alakulását, ami 2,5 éves mélypontnak tekinthető. Az részindikátorok alapján az építőipar foglalkoztatása mérséklődhet a következő hónapokban, ezzel párhuzamosan a vállalkozások kisebb, ám továbbra is számottevő hányada számol be munkaerőhiányról. A lakásáfa csökkentése és a CSOK bővítésének várt keresletélénkítő hatása ellenére a szektor árvárakozásai négy hónapot követően ismét negatív tartományba süllyedtek. A kibocsátás további bővülését a szektor bevallása szerint továbbra is főként az elégtelen kereslet gátolja, ám a képzett munkaerő hiánya és a szigorú, ám az utóbbi évekhez viszonyítva kedvező pénzügyi kondíciók is akadályozzák a kibocsátás dinamizálódását.

A **kiskereskedelem** szezonálisan kiigazított bizalmi indexe májusban 11,4 bázispontra emelkedett. Az ágazatai szereplők optimizmusa szárnyal, jövőbeli várakozásaikon javítottak, ami mögött nagy valószínűséggel a vasárnapi boltzár eltörlése valamint a lakosság növekvő vásárlóereje áll. A megelőző három hónap üzleti tevékenysége ugyan még elmarad a tavalyi év azonos időszakától, azonban a februártól jellemző alacsony jövedelmezőség változni látszik. A készletállomány a szükségesnek ítéltet jól közelíti. A megkérdezettek a következő három hónap kapcsán egyrészt valamelyest növelték megrendelészámra vonatkozó várakozásaikat, másrészt csúcsértéket jelentettek a várt üzleti eredmény és a foglalkoztatotti létszám esetében is. A hirtelen visszavezetett vasárnapi nyitva tartáshoz rövid időn belül alkalmazkodni fognak a vásárlók és a kiskereskedelmi üzletek is, így középtávon a felfutás ütemének csökkenésére számítunk.

A **szolgáltató szektor** szezonálisan kiigazított bizalmi indexe májusban -2,1 bázispontra esett vissza. A mutató kirívóan alacsony értékét elmúlt háromhavi negatív tapasztalatok magyarázzák. A megkérdezettek szerint az üzleti környezet és a kereslet is romlott, amivel párhuzamosan a szektor foglalkoztatása is visszaesett. Ez feltételezésünk szerint azonban nem jelent trendfordulót, ugyanis a jelenlegi visszaesés az elmúlt hónapok kiemelkedő növekedéséhez kapcsolódó korrekciónak tekinthető. Ezt bizonyítja az is, hogy a szereplők következő három hónapra vonatkozó várakozásai továbbra is pozitívak, azaz a szektor szereplői a kereslet és a foglalkoztatás növekedésére számítanak. Ugyanakkor, amíg a kereslet esetében az optimizmus mérséklődő tendenciát mutat, addig a foglalkoztatás tekintetében a várakozások kedvezőbbé váltak. A szereplők pozitív kilátásait tovább javítja, hogy a várakozások szerint a kínált szolgáltatások árai újra emelkedésnek indulnak.

1. ábra: Az üzleti szféra négy fő ágazata és a fogyasztók gazdasági várakozásának kompozit indexei (egyenleg)

Megjegyzés: Szezonálisan kiigazított adatok. Forrás: Eurostat ESI Indicators

Fogyasztói várakozások alakulása

A fogyasztói várakozások egészét kifejező, szezonálisan kiigazított bizalmi index 2016 májusában ismét növekedett. Az emelkedés mértéke 2,4 bázispont volt, így a mutató értéke -17,2 pontot tett ki. Ez az egy évvel korábbihoz képest is 3,9 bázispontos növekedést jelent. Az előző hónaphoz viszonyított javulás legnagyobb mértékben a megtakarítások következő 12 hónapban várható alakulása kapcsán figyelhető meg: az ezt leíró mutató 3,9 bázisponttal növekedett. A megtakarításokkal kapcsolatos pozitívabb várakozásokat a lakosság javuló jövedelmi helyzete magyarázhatja, amelyet a statisztikai adatok is alátámasztanak (folyamatosan csökkenő munkanélküliség és emelkedő reálbérek). Ezt a trendet támasztja alá a jövőbeni várakozásokat leíró többi mutató is: a következő 12 hónapra vonatkozó pénzügyi várakozásokat leíró mutató 1,3 bázisponttal, a jövőbeni gazdasági folyamatok indexe 2,3 bázisponttal, a jövőben várható nagyobb értékű beszerzéseket leíró mutató 1,7 bázisponttal, a lakosság jövedelmi helyzetét leíró index pedig 2,6 bázisponttal emelkedett. Ez egyben azt is jelenti, hogy a lakosság várakozásaira nem hatott kedvezőtlenül a vártnál gyengébb első negyedéves GDP-adat, hiszen a várakozásaik minden mutató tekintetében javultak. A lakosság egyre inkább hozzászokik az alacsony inflációs környezethez is: tovább csökkent azok aránya, akik az árak jelentős emelkedésére számítanak a következő egy évben: az ezt leíró mutató értéke az előző hónaphoz képest 1,7 bázisponttal, míg az egy évvel korábbihoz képest 8 bázisponttal esett vissza. Szintén csökkent azok aránya, akik a munkanélküliség növekedésére számítanak: az index itt 2 bázisponttal mérséklődött áprilishoz képest.